ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЯКОСТІ ОСВІТИ
ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

за результатами соціологічного дослідження

«ЯКІСТЬ НАВЧАННЯ
ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ
«ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА»»

Харків – 2023

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РЕСПОНДЕНТІВ/-ОК

Соціологічне дослідження «Якість навчання за освітньо-професійною програмою «Лабораторна діагностика»» було проведено у січні 2023-го – лютому 2023-го року.

Дослідження включало такі етапи:

- польовий етап (збір даних) (січень 2022),
- аналіз даних (лютий 2022),
- підготовку підсумкового аналітичного ілюстрованого звіту (лютий 2022).

У дослідженні застосовувалася методика напівстандартизованого онлайн-опитування (форма складалася з 28 запитань). Опитування відбувалося на анонімній основі. Вибіркова сукупність як така не формувалася: посилання на електронну форму було розіслано через корпоративну пошту усім здобувачам освіти, які навчаються в рамках освітньої програми «Лабораторна діагностика» (перший (бакалаврський) рівень освіти).

У підсумку в дослідженні взяло участь 60 респондентів/-ок, що складає 61,2 % від загальної кількості здобувачів/-ок ОП «Лабораторна діагностика». Розподіл за роками навчання: 1-й курс – опитані 5 осіб (що склало 8,3 % від загальної кількості опитаних), 2-й курс – 9 осіб (15 %), 3-й курс — 24 особи (40 %), 4-й курс — 22 особи (36,7 %).

Отримані в ході опитування дані представлені візуально за допомогою 11 діаграм.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Перші питання опитування спрямовані на визначення рівня задоволеності студентів/-ок від вибору для навчання університету (ХНМУ), певної освітньої програми («Лабораторна діагностика») та задоволення від роботи кафедр університету (рис. 1). Задоволених (повністю або радше

задоволених) вибором університету та освітньою програмою була переважна більшість (81,7 % та 80 % відповідно). Рівень задоволеності роботою кафедр також високий (75,1 %).

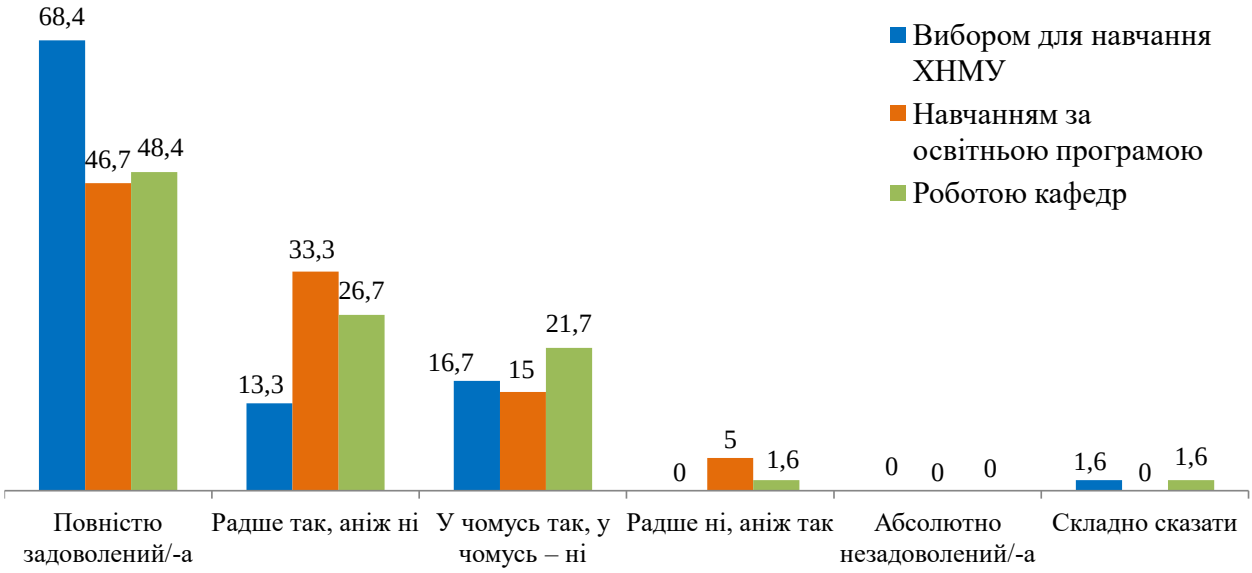

Рис. 1. Задоволеність вибором для навчанням ХНМУ, навчанням за освітньою програмою та роботою кафедр (%)

Очікування від ХНМУ повністю співпало з реальністю або радше співпало для 46,6 % респондентів/-ок. Здобувачів/-ок, очікування яких абсолютно не співпали чи радше не співпали, виявилось 5 %. Варіант «У чомусь так, у чомусь – ні» обрали 46,7 %. Не змогли відповісти на питання 1,7 % опитаних.

Більшість студентів/-ок (66,7 %) позитивно оцінюють якість освітнього процесу в університеті (див. рис. 2). Ще 30 % респондентів/-ок зайняли серединну позицію. Радше негативно ставляться до якості освіти в університеті 3,3 %.

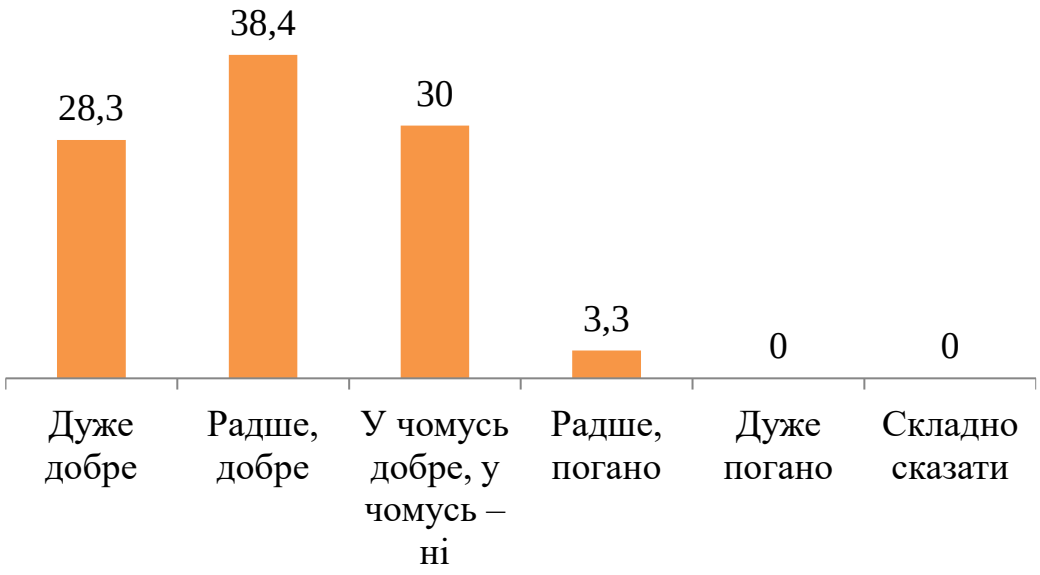

Рис. 2. Сприйняття освітнього процесу (%)

Необхідно зазначити, що переважна більшість опитаних (85 %) погоджується з тим, що освітній процес в університеті враховує світовий науковий досвід на високому та достатньому рівнях, а також 60 % вважають, що освітнє середовище ХНМУ задовольняє їхні наукові та освітні інтереси.

На рис. 3 відображені результати розподілу думок здобувачів/-ок щодо «агентів впливу» на якість освіти. Аналіз показує, що відповідальність за якість освіти здобувачі/-ки цієї освітньої програми покладають насамперед на викладачів (70 % відповіли, що саме викладацький склад впливає на забезпечення якості освіти повною мірою). Більше половини опитаних (66,7 %) вважають, що саме Міністерство освіти і науки України впливають на якість освіти. Навчально-науковий інститут якості освіти посідає «в рейтингу» третю позицію із результатами 58,3 %, далі йдуть здобувачі (55%), а також Адміністрація університету (53,3 %).

Найменший відсоток опитаних, 48,3 %, вважають завідувачів кафедр відповідальними за якість освіти.

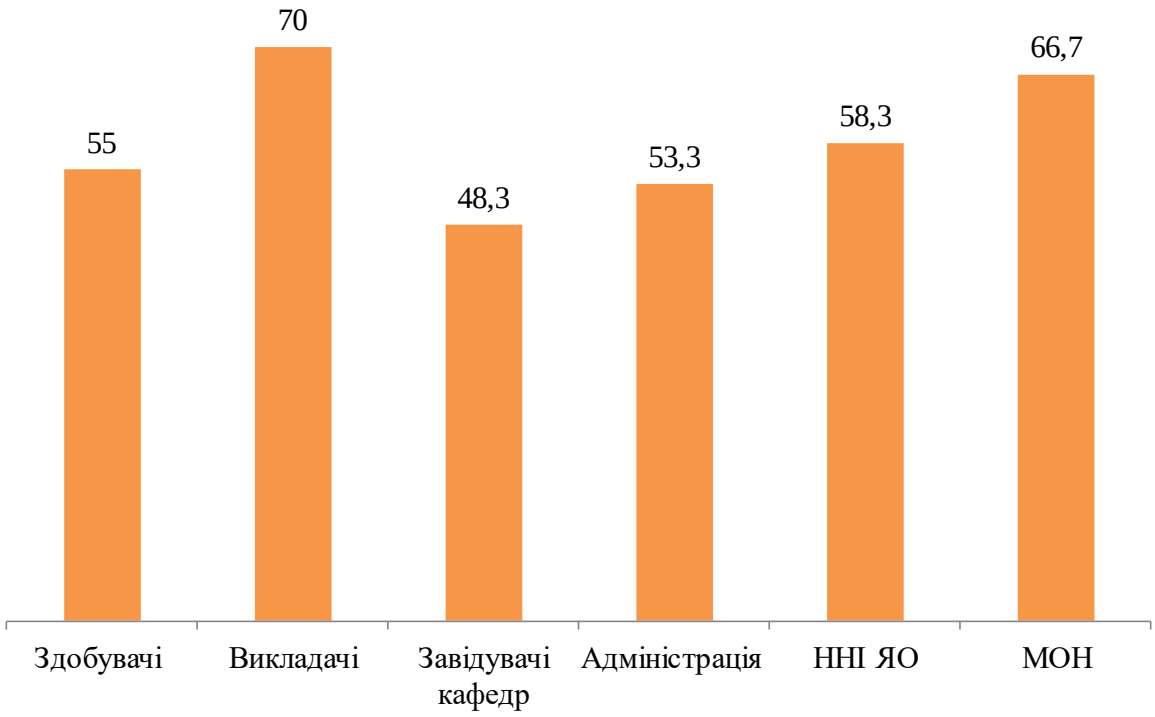

Рис. 3. Вплив «повною мірою» на якість освіти (%)

Щодо рівня розповсюдження інформації про різні аспекти освітнього процесу, загалом більшість опитаних підтвердили свою поінформованість (див. рис. 4). Рівень поінформованості про цілі та завдання навчання був найбільшим (це зазначили 85 % респонденток/-ів).

Поінформованість про методи та форми навчання, зміст, а також про критерії оцінювання також є високим: 75, 73,3 та 73,3 %% опитаних володіли інформацією про ці аспекти навчання до його початку.

А найменший відсоток поінформованих (який тим не менш, склав більшість серед опитаних), 65 %, стосувався поінформованості про очікувані результати навчання.

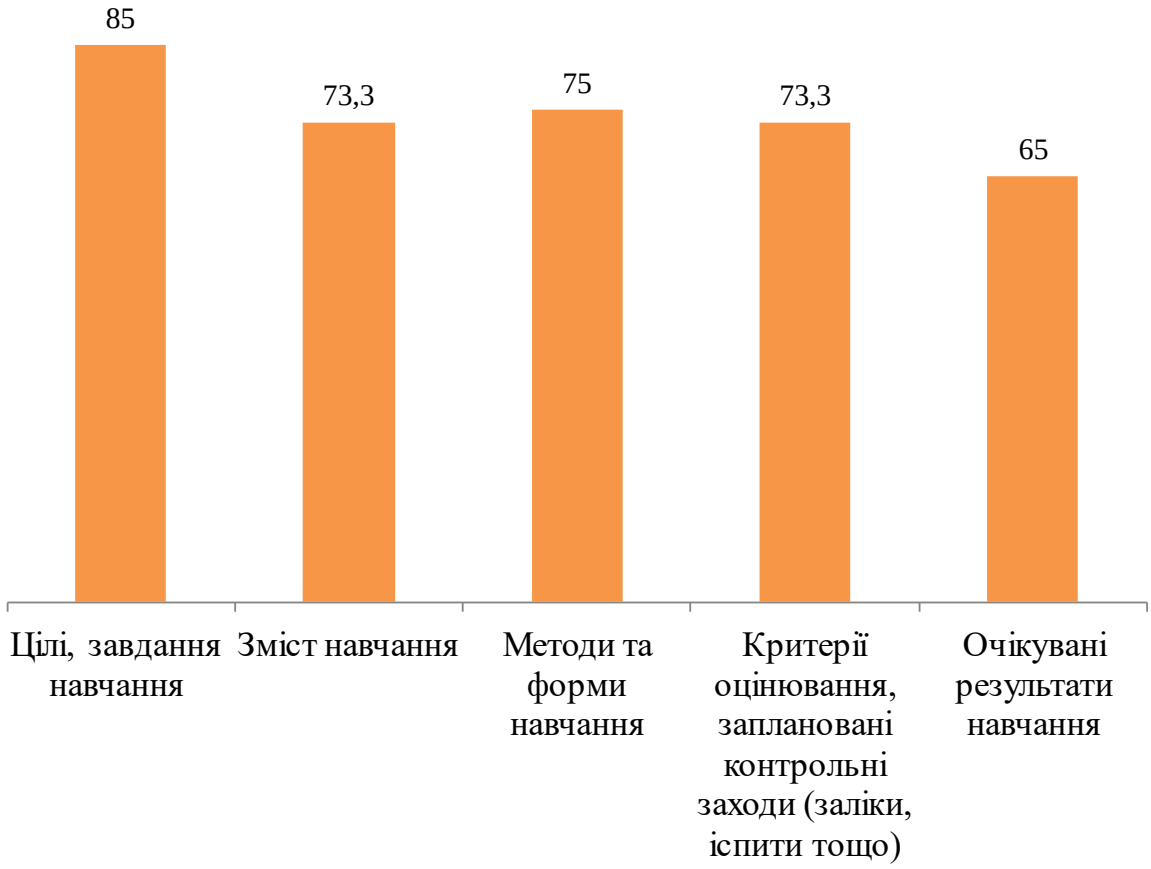

Рис. 4. Поінформованість до початку навчання (%)

Більшість опитаних (76,7 %) повністю задоволені або радше задоволені своїм рівнем поінформованості; радше незадоволених виявилось 3,3 %. Ще 18,3 % обрали серединний варіант «У чомусь так, у чомусь – ні», а 1,7 % утруднились із відповіддю.

Наступний блок запитань стосувався оцінки особливостей проведення занять. Серед найбільш розповсюджених методів та форм навчання, що використовуються викладачами під час практичних занять (див. рис. 5), були такі: «розповідь, пояснення», «демонстрація презентації» та «тести» (про них згадали відповідно 91,7 %, 90 % та 90 % респонденток/-ів). Розповсюджені також і «обговорення» (85 %), «усне опитування» (80 %) та «реферати, доповіді, повідомлення» (73,3 %). З великою вірогідністю можна припустити, що доволі рідко використовується симуляційне обладнання (5 %), рольові ділові ігри (6,7 %), письмові творчі роботи (13,3 %).

Рис. 5. Методи і форми, що викладачі найчастіше використовують на практичних заняттях (%)

Більшість опитаних, 76,7 %, вважають застосовані методи і форми ефективними, також 76,7 % опитаних вважають застосовані форми і методи викладання відповідними їхній освітній програмі та 60 % вважають їх сучасними та інноваційними. Неефективними ці методи вважають 3,3 % респондентів/-ок, несучасними — 8,3 %. Таких, які не вважають їх відповідними освітній програмі, не виявилось.

Щодо впливу на те, яким чином проходять заняття, 46,7 % опитаних зазначили, що вони мають на методи та форму проведення занять суттєвий чи обмежений вплив; 28,3 % респондентів/-ок вважають, що такого впливу не мають, а ще 25 % не змогли надати однозначну відповідь.

Тільки 23,3 % респондентів/-ок висловлювали викладачам та/або представникам адміністрації зауваження та пропозиції щодо оновлення

освітніх програм зі спеціальності. Серед тих, хто висловлював пропозиції, 64,3 % вважають, що їхні поради були враховані.

Студенти позитивно оцінили власні можливості оперативно проконсультуватися з викладачами з будь-яких питань, пов'язаних з навчанням (див. рис. 6). Переважна більшість, а саме, 71,7 % опитаних, вважають, що таку можливість їм надають переважна більшість викладачів, 18,3 % вказують на те, що таку можливість надають окремі викладачі. Про відсутність такої можливості повідомили 5 % респондентів/-ок. Не можуть надати відповідь 5 %.

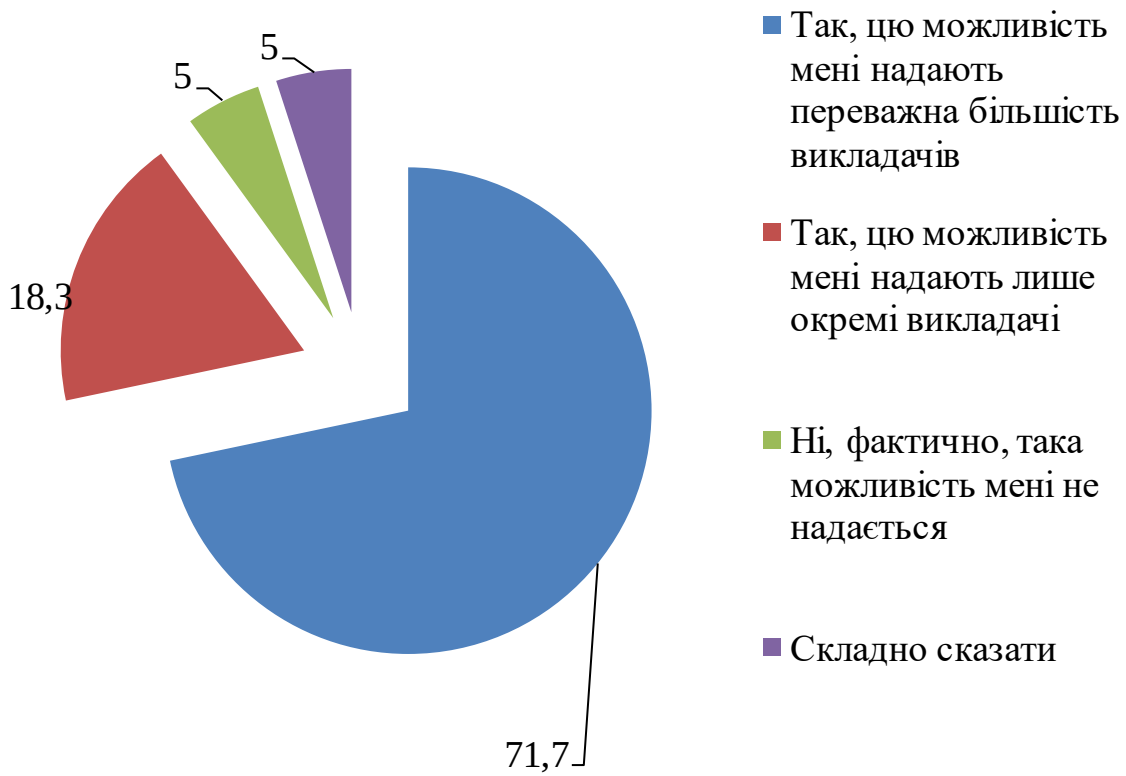

Рис. 6. Наявність можливості оперативно проконсультуватися з викладачами щодо навчання (%)

Оцінюючи ставлення викладачів до студентів, більшість опитаних (70 %) вказують на об'єктивність та неупередженість педагогів (протилежну думку підтримує 6,7 % опитаних, та 23,3 % респондентів/-ок не мають щодо

цього певної думки). Більшість здобувачів/-ок, 76,7 %, вказали, що мають вільний доступ до інформації щодо критеріїв оцінювання.

Серед запитань було оцінити за п'ятибальною шкалою різні аспекти навчання (див. рис. 7). Результати аналізу показують, що студенти загалом виставляють добрі оцінки (середній бал – 3,9 із 5) із незначним коливанням – від 3,7 (так оцінили «логічну послідовність вивчення навчальних дисциплін») до 4,0 («навантаження», «розклад занять» та «якість освітньої програми загалом»).

Рис. 7. Задоволеність різними аспектами навчання (1 – min, 5 – max)

Відкрите запитання анкети стосувалося покращення якості освіти: «Надайте, будь ласка, свої пропозиції щодо покращення якості освіти та освітнього процесу в ХНМУ» (відповідь надали 17 респонденток/-ів).

Частина відповідей не містили пропозицій, у 11,8 % відповідей зазначалось, що ідей щодо покращення немає; 23,5 % від тих, які відповіли, підкреслювали, що все добре, все влаштовує.

Серед побажань 35,3 % стосувались розширення практичної складової курсів, зміни методів викладання, що застосовуються на практичних заняттях:

«Мої пропозиції не змінилися - більше практики. Але ця пропозиція неможлива в наших реаліях. Тому маємо те, що маємо»;

«Проводити практичні заняття у форматі бесіди, так матеріал краще запам'ятовується і одразу можна обговорити не зовсім зрозумілі моменти. Ця форма практичних занять набагато краще простого опитування студентів»;

«Більше практики»;

«Треба більше обговорювати теми практичних занять зі студентами на парах, вести діалог, а не монолог»;

«Хотілось побільше обговорювати ситуації, які траплялись в практиці викладачів»;

«Більше практик в лабораторії, але зараз війна і це неможливо зробити. Коли закінчиться війна, хотілось, щоб багато дисциплін, проходили в лабораторії, наприклад, як мікробіологія...».

Частина пропозицій (11,8 %) стосувались форм навчання та тематичного плану, порядку вивчення певних дисциплін:

«Також порядок дисциплін, краще вивчати звичайну хімію, потім біохімію одразу, а не коли після загальної хімії усе забув, а потім через рік починається біохімія. Також краще включати в загальні предмети, такі, як біохімія, анатомія, одразу клініку, патологію, щоб краще запам'ятовувалось»;

«Очна форма та відміна контрактної форми навчання».

Зафіксована також певна кількість (17,6 %) зауважень щодо методичного забезпечення навчання:

«В мудлі тести мають бути правильні, часто я помічала, що деякі питання в тестах визначають правильну відповідь не правильно. Доводилось кожен раз звертатись до викладачів»;

«Робити презентації та методички для студентів більш інформативними. У методичках дуже багато води, доводиться використовувати інші джерела, особисто я використовую німецькі та англійські підручники університетів, у них усе коротко та влучно»;

«Оновити програму пмс».

Були ще коментарі стосовно оцінювання (5,9 %):

«Подобається система оцінювання в Німеччині. На парах не виставляють оцінки, все залежить від студента, наприкінці дисципліни екзамен, який не можна купити і там як відповів – так і відповів»

Був ще і коментар, пов'язаний із проблемами, які стосуються війни (5,9 %):

«Для того, щоб покращити якість освіти, потрібно, щоб закінчилась війна, бо деякі викладачі не розуміють ситуацію що склалася у багатьох здобувачів освіти, що залишилися на території України, під постійними обстрілами. А через некомпетентність старости здобувачі мають самі вирішувати загальні питання».

Здобувачам освіти був запропонований також перелік різних процедур, порядків та діяльностей університету з проханням позначити, з чим саме вони обізнані (див. рис. 8).

Респонденти/-ки продемонстрували високий рівень обізнаності зі всіма запропонованими пунктами. Найбільша обізнаність була продемонстрована

здобувачами/-ми з порядком і умовами вибору студентами вибіркових дисциплін (про це знають 98,3 % опитаних), з порядком перескладання заліків, іспитів (93,3 %), а також із Кодексом академічної доброчесності ХНМУ (91,7 %).

Рис. 8. Ознайомленість з порядками, процедурами, діяльністю університету (%)

Найменше здобувачі обізнані з порядком оскарження результатів заліків, іспитів (68,3 %), із заходами, які проводить психологічна служба університету (тренінги, семінари, консультації) (75 %). Посередньо здобувачі обізнані з процедурою врегулювання конфліктних ситуацій (78,3 %) та з інформацією щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (78,3 %).

Подібне запитання стосувалося і задоволеності студентства порядками, процедурами, підтримкою, забезпеченістю університету (див. рис. 9).

Найбільше респондентки/-ти задоволені порядком і умовами вибору студентами вибіркових дисциплін (90 %), можливістю користуватися наданим доступом до міжнародних інформаційних ресурсів (88,3 %), порядком перескладання заліків, іспитів (85 %), рівнем освітньої підтримки з боку викладачів кафедр (83,3 %) та рівнем матеріально-технічних та інформаційних ресурсів Наукової бібліотеки університету (83,3 %).

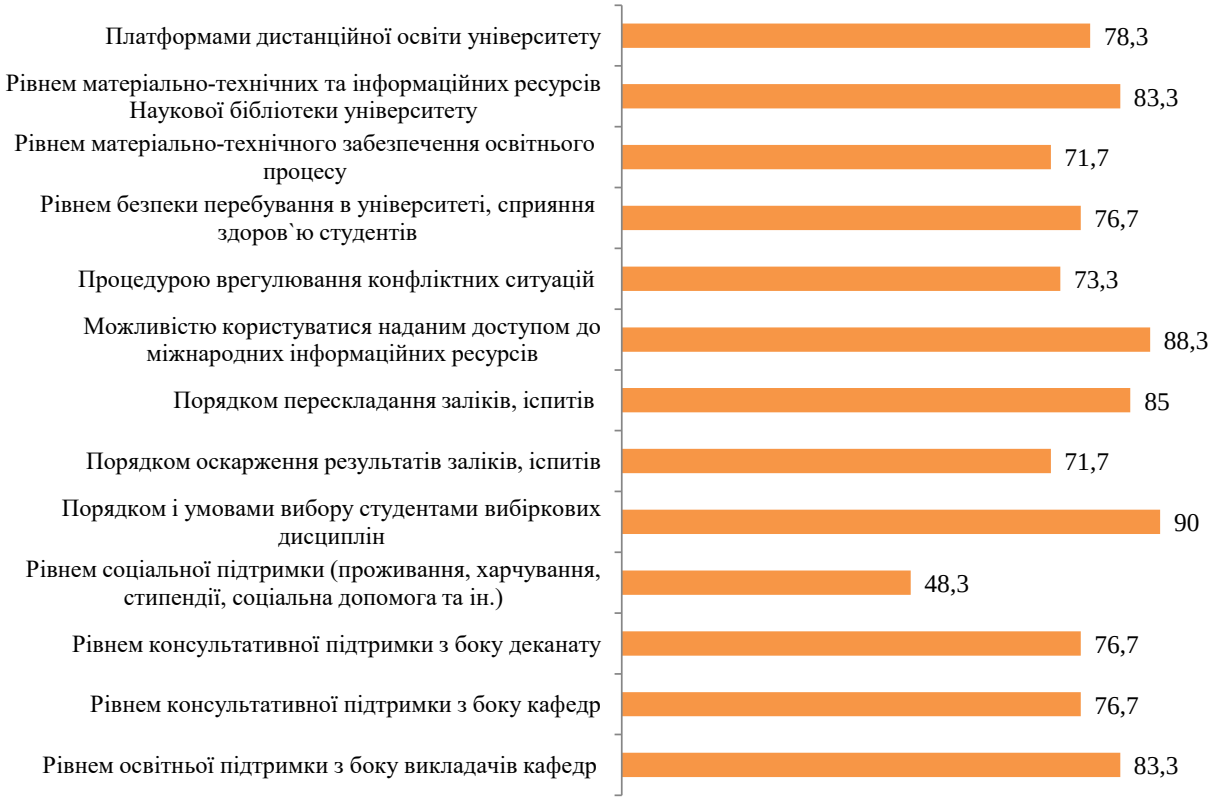

Рис. 9. Задоволеність підтримкою, порядками, процедурами, забезпеченістю університету (%)

Найменше здобувачі/-ки задоволені рівнем соціальної підтримки (48,3 %). Посередньо здобувачі задоволені рівнем матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу (71,7 %), порядком оскарження результатів заліків, іспитів (71,7 %) та порядком врегулювання конфліктних ситуацій (73,3 %).

Заходи, які проводить психологічна служба ХНМУ, відвідували 15 % здобувачів, з яких 66,7 % задоволені взаємодією із представниками психологічної служби.

Окремий блок анкети був присвячений можливим конфліктним ситуаціям, які можуть виникати під час навчання. 13,3 % опитаних під час навчання мали конфлікти з викладачами; 6,7 % — з представниками адміністрації, а 16,7 % конфліктували з іншими здобувачами освіти.

Респонденти/-ки мали можливість прокоментувати, у чому полягав конфлікт, було отримано 3 змістовні відповіді, що складає 5 % від загальної кількості опитаних.

Коментарі стосувались різних аспектів взаємодії зі своїми колегами, тобто здобувачами:

«В несерйозному відношенні іншого здобувача до навчання»;

«Некомпетентність старости, яка розділила групу на своїх та не своїх, неспроможність об'єднати колектив та донесення інформації до студентів»;

«Був викладач, який дозволяв собі більше, ніж потрібно, коли я була старостою, то ми врегулювали конфлікт і змінили викладача, але зараз мою групу розформували і ніхто не вдоволений тим, що це зробили, здобувачі інших груп нас не сприймають, а їх староста ділить нас на наших і ваших, а через те, що нас меншість, ми не можемо нічого зробити, тому, якщо б зараз ми б вийшли на очне навчання, то конфлікт був би більш обширним».

Останній блок анкети був присвячений оцінці результативності навчання за обраною освітньою програмою. Одне з питань стосувалося того, наскільки університету вдалося під час навчання розвинути або покращити м`які навички здобувачів освіти (див. рис. 10).

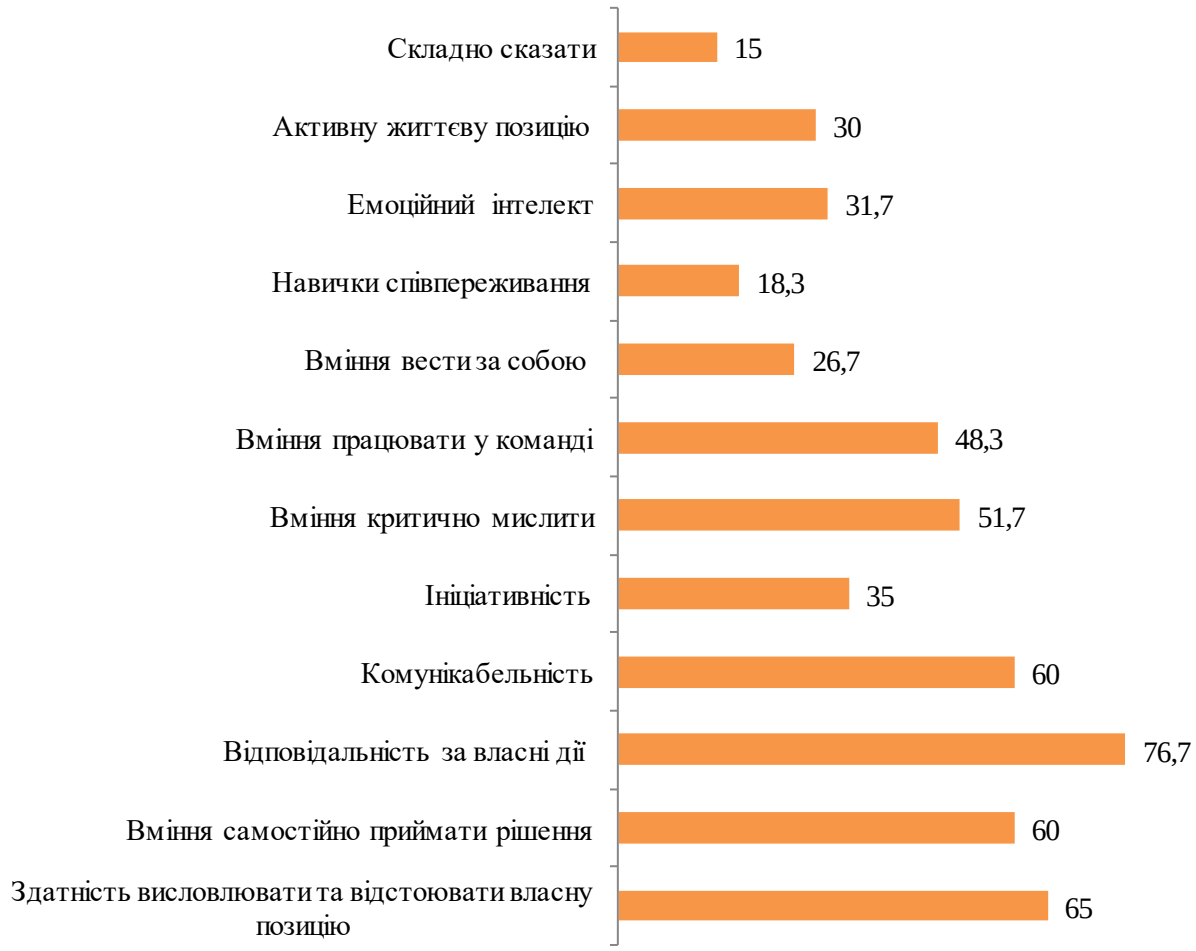

Рис. 10. М'які навички, які університету вдалося розвинути у здобувачів під час навчання (%)

Згідно розподілу відповідей, університет найкраще розвиває відповідальність за власні дії (76,7 %), здатність висловлювати та відстоювати власну позицію (65 % опитаних), комунікабельність (60 %), вміння самостійно приймати рішення (60 %) та вміння критично мислити (51,7 %), тоді як розвитку таких навичок, як «навички співпереживання» (18,3 %), «вміння вести за собою» (26,7%) та «активна життєва позиція» (30 %) університет має приділити більше уваги.

Переважна більшість опитаних (70 %) задоволені тими компетентностями, що в них розвинув університет. Незадоволеними виявилися 1,7 % респондентів/-ок, а варіант відповіді «Складно сказати» обрали 28,3 % здобувачів, які взяли участь у дослідженні.

Наостанок було поставлене таке запитання: «На Вашу думку, якою мірою навчання за цією освітньої програмою вплине на Вашу подальшу кар'єрну траєкторію?» (див. рис. 11). Студентські «оцінки» є позитивними: 70 % вважають, що освітня програма матиме вирішальний вплив чи стане доволі впливовою.

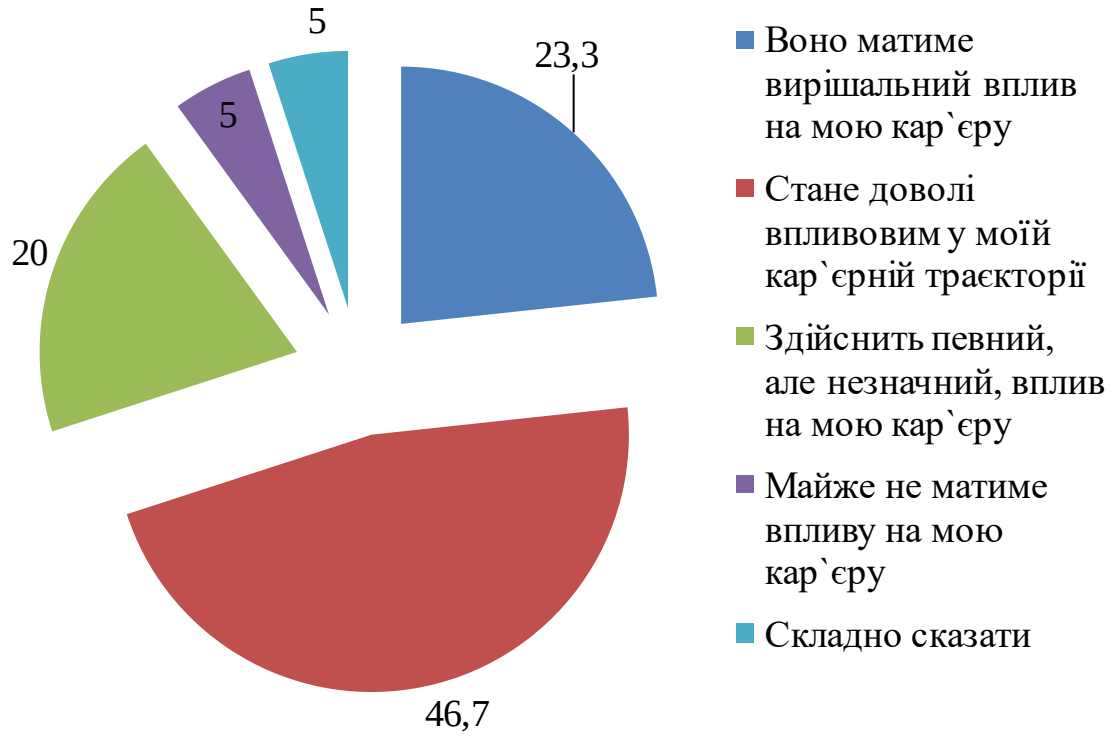

Рис. 11. Вплив навчання за освітньою програмою на подальшу кар`єрну траєкторію (%)

Були 20 % здобувачів/-ок, які вважають, що освітня програма здійснить певний, але незначний вплив на кар'єру, ще 23,3 % утруднились із відповіддю на це запитання.

Натомість тих, хто вважає, що освітня програма майже не матиме впливу на її / його подальшу кар’єру, було 5 %.

Аналітичний звіт виконала 23.02.2023

Соціолог психологічної служби ННІ ЯО Дзюба О.М.